

UNIVERZITA PARDUBICE
 Fakulta filozofická, Katedra sociálních věd
Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Alkoholismus a jeho vliv na chování jedince ve společnosti

Autor/ka práce: Jana Pelešková

Oponent/ka práce: Mgr. et Bc. Zuzana Hloušková

Kritéria hodnocení práce	SPLŇUJE ANO/ČÁST/NE
Kritérium 1. Odborné uchopení tématu	x
Subkritérium 1.1. Schopnost kritické a analytické práce s odbornými zdroji	Nesplněno
Subkritérium 1.2. Relevance teoretických východisek k cíli práce	Splněno částečně
Subkritérium 1.3. Vymezení a splnění cíle práce	Splněno částečně
Subkritérium 1.4. Vyjádření vlastních myšlenek a vyvození závěrů	Splněno částečně
<p><i>Komentář:</i> Protože je alkoholismus jako fenomén ve společnosti tématem příliš rozsáhlým, rozhodla se studentka zaměřit cíl své práce na zjištění, jak alkoholismus ovlivňuje společenské vztahy. Těmi jsou myšlena rodinná a přátelská pouta, vztahy na pracovišti a s nejbližším okolím. Fungování člověka ve společnosti je tak zúženo de facto pouze na privátní sféru, oblast veřejného života je pomínuta. Studentka se postupně prokousává podstatou alkoholismu, představuje jeho různá stádia, projevy a velmi okrajově důsledky. Zaměřuje se přitom na specifika alkoholismu u mužů, u žen a u dětí, přičemž alkoholismu u žen věnuje zvýšenou pozornost, popisuje některé příznaky zejména s dopadem na rodinu a děti, ty jsou však vyjádřeny převážně v duchu genderových stereotypů. Dopady jako takové na chování ve společnosti nastíněny v teoretické části nejsou. I kdybychom se přizpůsobili vymezenému privátnímu rámci, nenajdeme zde zmínku o důsledcích na zdraví (ty jsou částečně konkretizovány v rámci interpretace výsledků výzkumu) či vztah alkoholismu k trestné činnosti. Kap. 5 a 6 se zabývají prevencí a léčbou alkoholismu, což ale nemá žádný význam pro stanovený cíl práce. Závěry, které studentka uvádí, se neopírají o zjištěná fakta, jsou to pouze nepodložené domněnky a dohady. Vytykám také nekritickou práci se zdroji, kterých je navíc poměrně málo, tudíž poskytují na problematiku spíše jednostranný pohled. Dochází dokonce k rozporu, kdy se na s. 34 uvádí, že „k odvykací léčbě tedy může pacient nastoupit pouze po dobrovolném rozhodnutí“, přičemž ale na s. 52 dozvíme, že 3 z respondentů byli v léčebně hospitalizováni na základě soudního nařízení. Studentka nechává tento fakt bez povšimnutí.</p>	

Kritérium 2. Design výzkumu	x
Subkritérium 2.1. Stanovení výzkumného problému a formulace hypotéz	Splněno částečně
Subkritérium 2.2. Vhodnost zvolené metodologie	Splněno částečně
Subkritérium 2.3. Kvalita vyhodnocení a interpretace dat	Nesplněno
Subkritérium 2.4. Využitelnost výsledků výzkumu v praxi	Splněno částečně
<p><i>Komentář:</i> Hlavním výzkumným cílem je dokázat/vyvrátit tvrzení, že alkoholikovi přináší požívání alkoholu problémy v zaměstnání, rodině a partnerském vztahu. Tento cíl je rozšířen vedlejšími záměry zkoumat, zda vzdělání či socializace, výchova, vliv rodiny, míra alkoholismu a společenské postavení vedou k alkoholismu, což je však nad rámec zvoleného tématu práce (tedy analýza toho, jak jsou společenské vztahy ovlivňovány poté, co se člověk alkoholikem stane). Studentka si stanovila celkem 6 hypotéz, přičemž H1, H2 a H3 nejsou v souladu s hlavním výzkumným cílem, rozvíjejí spíše cíl dodatečný. Zbylé hypotézy jsou definovány velmi ambiciózně, což se projevilo v průběhu realizace výzkumu, protože se nepodařilo shromáždit relevantní informace pro jejich ověření. Studentka zvolila pro sběr dat dotazník s otevřenými otázkami, který se však neukázal jako efektivní (často zůstaly bez odpovědi). Navíc formulovala takové otázky, prostřednictvím kterých zmapovala jakousi „sebereflexi“ respondentů na své chování, příp. na chování svého okolí, nikoliv však to, co měla v úmyslu zjistit. Pokud tedy respondenti odpověděli, že se jim i pod vlivem alkoholu „pracovalo dobře“, rozhodně tím nemůžeme získat odpověď na otázku, zda byl či nebyl tento člověk v zaměstnání výkonný. Důkazem není ano, zda alkoholik ze svého úhlu pohled nějak hodnotí své pracovní vztahy. Obdobného omylu se studentka dopouští i u dalších otázek. Pokud respondent přiznal, že se ke svému partnerovi choval „hrubě“, neznamená to automaticky, že se jeho chování změnilo vlivem alkoholismu, protože není jasné, zda se tak nechoval i před vznikem návyku. Tímto způsobem nelze změny v chování vůbec postihnout. Navíc je otázkou, zda lze akceptovat takto subjektivně definované kategorie, jelikož „hrubě“ může pro každého respondenta znamenat něco jiného. Pro reflexivní charakter celého výzkumu svědčí i kap. 17, ve které studentka shrnuje sebehodnocení respondentů ve vztahu k uvědomění si problému a vnímání náročnosti odvykacího stavu. Při samotném popisu respondentů však postrádám důležitou informaci týkající se stádia či typu abúzu. Jistě by bylo zajímavé usouzdat některá zjištění k těmto kategoriím, bohužel je však schopnost studentky interpretovat data na velmi nízké úrovni, což se zřejmě snaží kompenzovat paralelním uváděním tabulek třídění I. stupně a jejich grafickým znázorněním (u každé výzkumné otázky). Při vyhodnocování hypotéz studentka vychází z informací, které se mi nepodařilo nalézt (např. 58% respondentů nepocítilo změnu vztahů k partnerům, 33% žen volilo ve vztahu k dětem přetvářku). Věřím, že některé dílčí poznatky mohou být prospěšné pro samotné respondenty či pro personál léčebny, k postižení a hlubšímu odkrytí zvolených aspektů problému alkoholismu (dle cíle práce) však nepřispívají.</p>	

Kritérium 3. Formální náležitosti práce	x
Subkritérium 3.1. Dodržení vnitřních norem formální úpravy (směrnice UPCE)	Splněno
Subkritérium 3.2. Správnost bibliografických citací, odkazů a parafrází	Splněno částečně
Subkritérium 3.3. Jazyková úroveň práce (gramatická a stylistická správnost)	Splněno částečně
Subkritérium 3.4. Přehledné členění a koheze textu	Splněno částečně
Subkritérium 3.5. Přiměřený rozsah práce (min. 30 stran)	Splněno
Subkritérium 3.6. Kvalita, opodstatněnost a srozumitelnost příloh, tabulek a obrázků	Splněno částečně
Komentář: <i>Text v teoretické části je přehuštěn citacemi a převzatými pasážemi, přičemž ne vždy jsou dodrženy zásady pro formulaci a využití parafráze v odborném textu. Jazykovou úroveň práce poškozují nesprávné formulace názvů kapitol 3.1., 3.2., 3.3., 12., 13., 15., ve kterých jsou paratakticky uvedeny výrazy „muži“ a „ženy“ bez užití jakékoliv interpunkce (druhou možností je skloňování typu „u žen“, „u mužů“). Text je sice přehledně členěn, ale obsahově je zcela nekoherentní, což brání jeho srozumitelnosti. V rámci kapitoly můžeme nalézt pasáže vytržené z kontextu (např. na s. 29 dole). Při uvádění internetových zdrojů není použit správný bibliografický údaj. Výzkumná část je také zatížena přemírou grafů a tabulek. Příloha 11.2. nemá žádnou souvislost s informacemi v práci uvedenými.</i>	

Návrh na celkovou klasifikaci (1, 1-2, 2, 2-3, 3, 3-4, 4)	3-4
--	------------

Doplňující otázky/doporučení pro obhajobu bakalářské práce:

Práci nedoporučuji k obhajobě. Pokud k ní dojde, navrhuji tyto doplňující otázky:

Může mít opilost v 1. stádiu pozitivní vliv na pracovní výkon, např. na schopnost řešit problémy s větším nadhledem? Dle Vašeho výzkumu mělo 20% respondentů dojem, že pracovalo v opilosti lépe než bez alkoholu. Na základě čeho se takto domnívali?

Co vyjadřuje hranice 25 tis. Kč (oč se opíráte při volbě této výše příjmů při formulaci hypotézy 1b)? V tab. 4.1. není vyčíslena kategorie „Dávky“, přičemž ale může představovat poměrně velkou částku (a jediné příjmy, která dotyčná osoba má), proč?

Vyskytují se u nás denní stacionáře pro léčbu alkoholismu? Můžete jmenovat i další typy preventivních či léčebných nástrojů typických pro ČR?

Co považujete za přiměřený trest v rámci výchovných prostředků rodičů, který by byl účinný a v reálných podmínkách proveditelný (tj. nebyl v rozporu se zákony naší země)?

Dne: 14. 5. 2009

.....
Podpis oponenta práce